

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСТА УКРАЇНКА

О.В. Зібцева, кандидат сільськогосподарських наук

А.Д. Захаров, студент

Досліджено систему озеленення м. Українка Київської області. Визначено асортимент переважаючих деревних видів у насадженнях різного функціонального призначення.

Ключові слова: *зелені насадження, зона, деревні види.*

Для будь-яких кроків у розвитку міста і його зеленої складової необхідне всеохоплююче системне обстеження стану зелених насаджень для проектування перспективного плану озеленення [1, 2]. Передумовою його розроблення має бути комплексний аналіз стану об'єктів озеленення, проведення інвентаризації зелених насаджень міста, яка всупереч діючого законодавства не проводиться протягом майже 20 років. Наразі в розпорядженні відповідних органів управління точної інформації про стан зелених насаджень міста немає.

Мета дослідження – з'ясувати стан існуючої системи озеленення міста Українка Київської області.

Матеріали та методика дослідження. Характеристика об'єкта досліджень передбачала аналіз планувальної структури міста, його функціонального зонування, системи озеленення, міських зелених насаджень різного функціонального призначення, зокрема їх асортименту та загального санітарного стану. Система озеленення міста вивчалася за картографічними матеріалами та даними польових обстежень, які містили вибіркочну інвентаризацію насаджень за загальноприйнятою методикою.

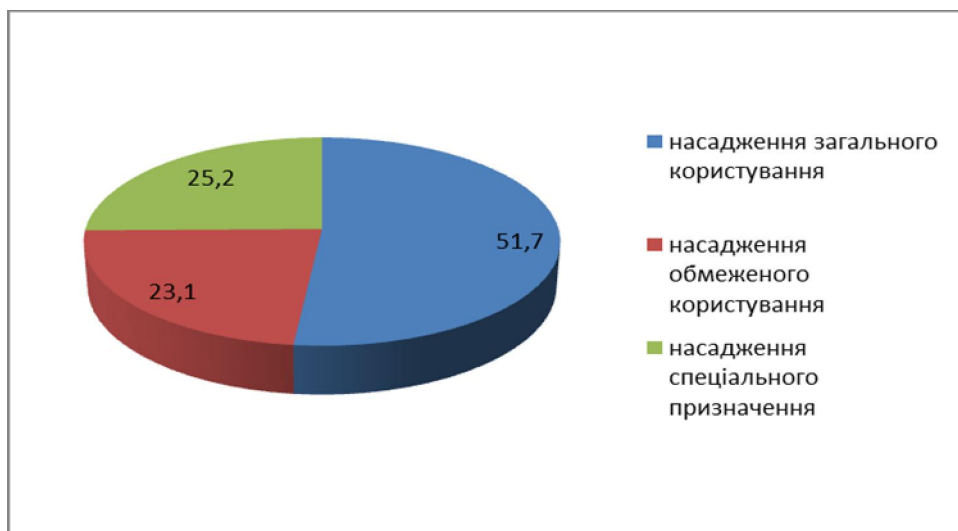
Результати досліджень. Українка – місто трипільських енергетиків, створене у 1967 р. – мале місто з населенням 15,6 тис, площею 907,5 га, розташоване у Лісостеповій зоні в 40 км від Києва. На півдні і сході місто оточують річки Козинка та Стугна, які впадають у Дніпро. Річка Стугна протікає новим штучним руслом, яке створено у зв'язку з будівництвом Трипільської ТЕС. На берегах річок Козинка, Стугна та Канівського водосховища розміщено 15 рекреаційних установ: бази відпочинку, територія яких за межами міської зони становить 56,0 га, молодіжні та дитячі табори, яхт-клуби, загальною ємністю 2 тис. місць. У межі міста входять землі під багатоповерховою та приватною забудовою, під промисловими та комунальними підприємствами, землі громадського призначення, транспорту та зв'язку, технічної інфраструктури, водойми та зелені насадження загального користування, заповідна територія. Місто володіє зручним і компактним житловим комплексом на березі Дніпра.

У місті виділяють території промислових та комунальних підприємств, складів та баз, багатоповерхової, малоповерхової та садибної житлової забудови, громадських центрів і об'єктів культурно-побутового обслуговування, скверів, таборів і баз відпочинку, колективних садів та садівничих товариств, лісових насаджень, заказників, рибних ставків, городів, кладовищ, водних акваторій, транспорту. Колективні дачі в межах генплану займають територію 73 га, з яких 35 га розміщені на березі Канівського водосховища і 38 га – на березі р. Стугни.

Місто має комбіновану планувальну структуру, яка зумовлює специфіку системи зелених насаджень. Міського парку в м. Українка немає. До насаджень загального користування належать: набережна із зоною відпочинку, площа біля Міської ради, сквер біля Будинку культури «Енергетик», сквери біля загальноосвітніх шкіл № 1 і № 2. Їх загальна площа становить 25,44 га або 51,7 % міських насаджень. Рівень озеленення міста становить 12 м² на одного мешканця, що відповідає нормам за наявності промислових та теплоенергетичних підприємств. Площа насаджень

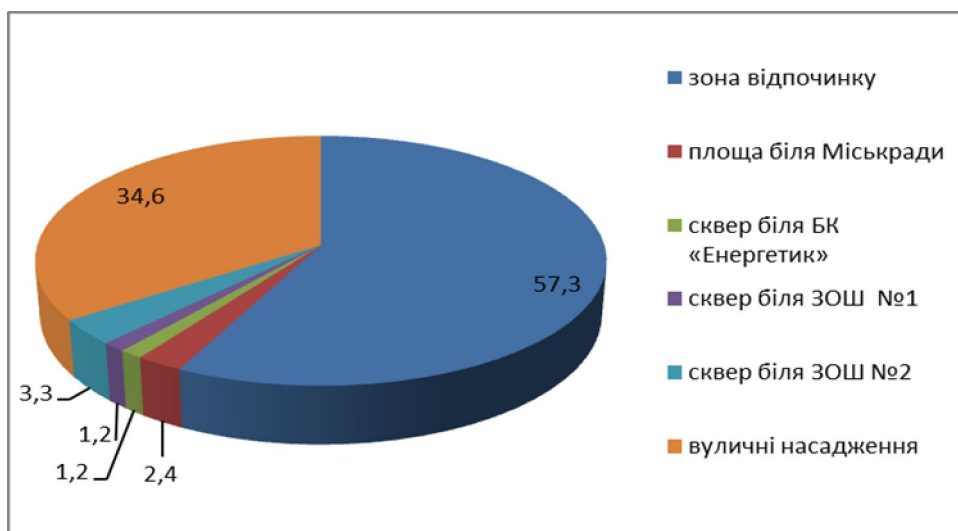
обмеженого користування становить 11,4 га (23,1 %), а насаджень спеціального призначення – 12,4 га або 25,2 % (рис.1).

Серед насаджень загального користування у м. Українка територіально найкрупнішим об'єктом є зона відпочинку вздовж набережної

Рис 1. Розподіл функціональних типів зелених насаджень м. Українка за площею, %

водосховища, площа якої становить 14,6 га. До цієї ж категорії насаджень належать: площа біля міської ради – 0,6 га; сквери біля БК «Енергетик» та біля ЗОШ № 1 – по 0,3 га; сосновий гай біля ЗОШ № 2 – 0,84 га та вуличні насадження – 8,8 га (рис.2).

Рис 2. Територіальна структура зелених насаджень загального користування м. Українка, %

Одне із найпривабливіших місць Українки – озеленена територія перед будівлею міської ради. Навколо неї висаджені ялини звичайні віком понад 35 років, висота яких сягає 10 м. Стан їх переважно добрий. Втім, дві ялини мають зламані верхівки, що значно знижує їх декоративність. Газон має задовільний стан, квіткове оформлення клумб виконано з однорічників, асортимент бідний.

На території скверу біля БК «Енергетик» зростають молоді посадки ялини білої, липи дрібнолистої, які утворюють алеї, що ведуть до пам'ятника, а також створюють невеликий гай. Сам монумент обрамлює невисока посадка з ялівцю козацького.

У зоні відпочинку вздовж набережної проходить прогулянкова дорога, де з одного боку зростають тополі італійські віком близько 40 років (висотою 27 м і шириною крони 4 м). Стан частини рослин задовільний, вони мають сухі гілки, спиляні верхівки, тому що зростають вздовж лінії електропередач. З другого боку розміщена рядова посадка верби білої висотою до 10 м і шириною крони 6 м. Стан дерев добрий.

Ще одне місце відпочинку мешканців міста – територія біля міського стадіону. Озеленення цієї території представлено алеями, групами, солітерами з деревних і кущових рослин. Алея сформована рядовими посадками клена сріблястого віком понад 40 років, висотою до 20 м і шириною крони до 8 м. Стан дерев добрий. З протилежного боку від стадіону розташована невелика площа з причалом. На ній розміщені три квітники з надзвичайно бідним оформленням. Ще одна алея сформована рядовими посадками тополі італійської висотою 20 м, віком понад 35 років, частина з яких має незадовільний стан.

Насадження обмеженого користування знаходяться на територіях житлової забудови, біля будинків у дворах, шкіл (ЗОШ № 1 і № 2), дитячих садків, майданчиків, лікарні, підприємств. В озелененні внутрішніх дворів спостерігали обмежений одноманітний асортимент рослин, що пояснюється його одночасним впровадженням – під час будівництва міста. Тут

зустрічаються гірकोкаштан кінський, береза повисла, липа серцелиста, горіх грецький, клени гостролистий і сріблястий, таволги японська і середня, форзиція звисаюча, бузок звичайний. Рівень озеленення території ЗОШ № 1, яка займає площу 2,4 га і де навчається близько 1800 учнів, становить 65 %, що відповідає діючим нормам. На центральному дворі школи зростає ялина звичайна, туя західна, тополя італійська, шовковиця чорна, таволга японська. Всі рослини перебувають у доброму стані. На господарському подвір'ї школи зростають гірकोкаштан кінський, клен сріблястий.

На головному дворі школи № 2 (площею 1,2 га), зростають ялина звичайна висотою 8 м віком понад 20 років та абрикоса домашня, стан яких задовільний, а на подвір'ї – береза повисла, таволга середня, клен сріблястий. Стан їх добрий. Біля школи на незначному пониженні розміщена невелика посадка сосни звичайної – головного лісотвірного місцевого виду. Це монокультурне насадження висотою до 15 м віком понад 30 років. Стан дерев переважно задовільний. На окремих ділянках сосни обплітає виноград дівочий п'ятилисточковий, надзвичайно декоративний восени.

Дитячі садки мають схоже озеленення. На їх територіях є береза повисла, туя західна, ялина звичайна, ялина біла, гірकोкаштан кінський, таволга японська, форзиція звисаюча, альтанки обвиті виноградом.

На території лікарні ростуть групи з ялини звичайної висотою до 10 м віком понад 35 років, гірकोкаштан кінський, липа серцелиста, декілька екземплярів сливи розлогої, молоді посадки берези повислої, рядові посадки таволги середньої, дейції шорсткої, форзиції звисаючої. Стан дерев і кущів добрий.

До міських насаджень спеціального призначення належать санітарно-захисні смуги, що відокремлюють території Трипільської ТЕС, асфальтобетонного і цементного заводів, насаджень уздовж залізничної дороги, яка проходить містом, на кладовищі. На території ТЕС, асфальтобетонного і цементного заводів, а також пункту прийому металобрухту зелених насаджень немає. Єдині зелені насадження поблизу

станції – лінійні насадження вздовж дороги, яка з нею межує. Неподалік електростанції розташований завод фарб «ЕКМІ». На його території є посадки верби білої, берези повислої, ялини звичайної, бузку звичайного, квіткове оформлення.

Неподалік від залізниці розташоване кладовище, створене на території лісового масиву, оточене суцільним масивом сосни звичайної.

ВИСНОВКИ

1. Не зважаючи на те, що забезпеченість міста Українка зеленими насадженнями відповідає нормативним показникам, їх стан і декоративно-естетична якість досить низькі.

2. Асортимент деревних насаджень всіх функціональних типів обмежений. Найпоширенішими деревними видами у зелених насадженнях міста є сосна звичайна та клен сріблястий, частка яких становить відповідно 70 і 10 %.

3. У рядових посадках вуличних насаджень найпоширенішими видами є тополя італійська і клен сріблястий.

4. В озелененні обмеженого користування переважають такі деревні види, як ялина звичайна, береза повисла, гіркокаштан кінський, абрикоса домашня, слива розлога; на території дворів житлової забудови – гіркокаштан кінський, клен сріблястий, таволга середня. Середній вік деревних рослин у міських насадженнях – близько 40 років, що відповідає оптимальному [1], їх стан переважно задовільний.

5. Квіткове озеленення міста надзвичайно бідне, виконане переважно з однорічників.

6. Першочерговим завданням зеленого господарства міста вважаємо створення міського парку на території зони відпочинку, що відповідає перспективному плану розвитку міста та озеленення промислових територій (насамперед, головних входів і зон відпочинку).

Список літератури

1. Бурак О.М. Стратегічні та тактичні завдання розвитку системи озеленення міст / О.М. Бурак. – Харків: Научно-технічний збірник, 2007. – № 77. – С.38-44.
2. Лусе М. Озеленение малых городов Латвии / М. Лусе. – Рига: Зинатне, 1978. – 103 с.

ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМЫ ОЗЕЛЕНЕНИЯ ГОРОДА УКРАИНКА

О.В. Зибцева, А.Д. Захаров

Исследована система озеленения г. Украинка Киевской области. Определен ассортимент преобладающих древесных видов в насаждениях различного функционального назначения.

Ключевые слова: *зеленые насаждения, зона, древесные виды.*

CHARACTERISTIC OF GREENERY SYSTEM IN THE UKRAINKA TOWN

O.V. Zibtseva, A.D Zakharov

Urban green system of Ukrainka town, Kiev region was researched. Assortment of prevailing tree species in green spaces for different functional utilization was estimated and determined.

Key words: *green spaces, zone, tree species.*